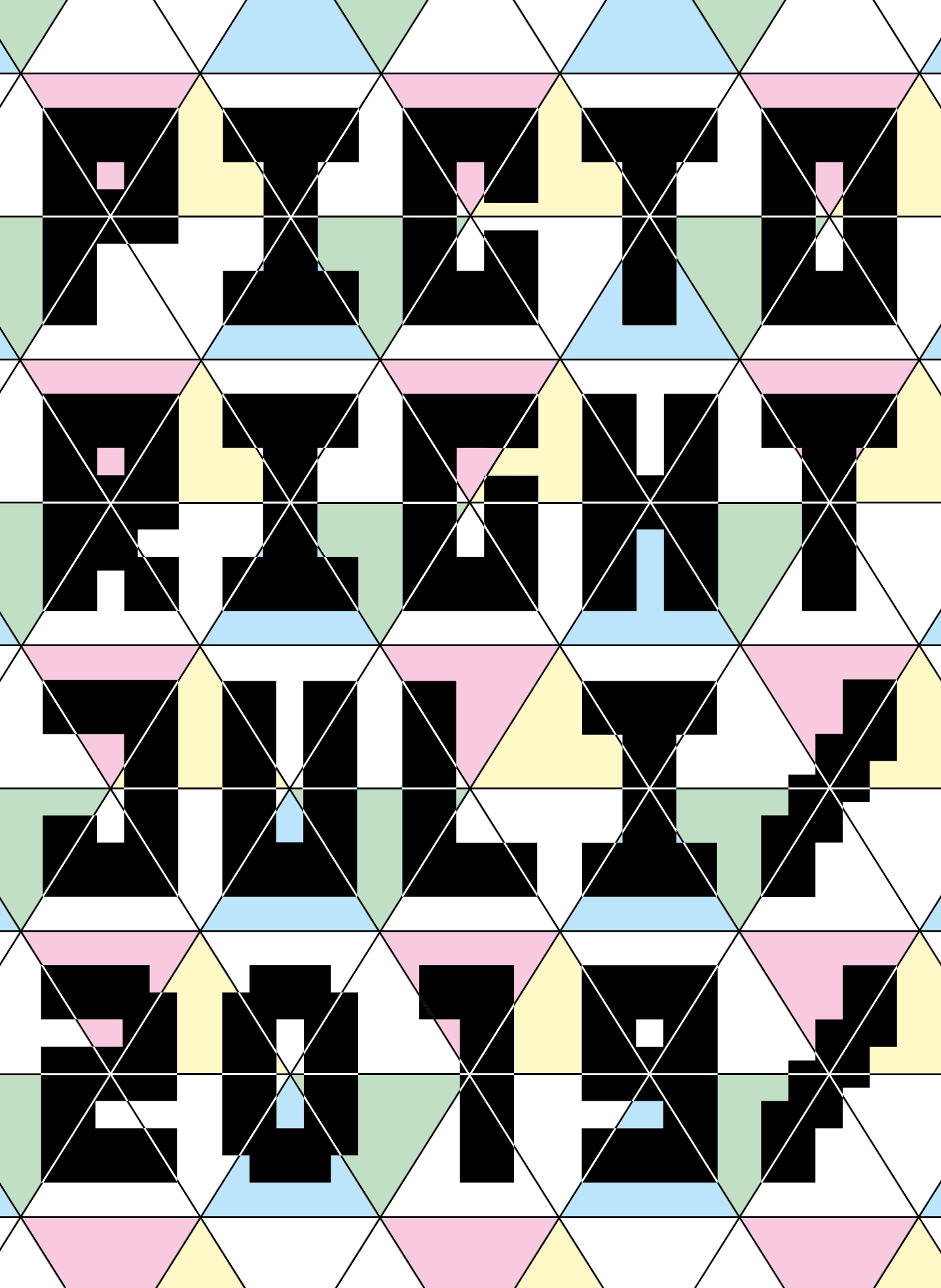

INLEIDING

03. Hoopvolle toekomst

NIEUWS

04. Kort nieuws

05. Jaarcijfers

JAARVERGADERING

06. Terugblik op 2018

07. Anouk Siegelaar wint Pictorightprijs

STATUTEN

08. Nieuwe statuten en reglementen

VERKOCHT

09. Veel!

EUROPESE RICHTLIJN

10. Het besluit uit Brussel

11. Lobbyen tot het laatste moment

PICTORIGHT FONDS

12. Fonds voor mooie projecten

GROEN GEDRUKT

14. Verkleinde voetafdruk

RECHT OP BEELD

15. Discussie over de Nachtwacht

ISSN: 2210-9951

KANTOORINFORMATIE

Vragen? Bel ons. Pictoright is op werkdagen telefonisch bereikbaar van 9.00 tot 17.30 uur. Tel: **020 589 18 40**

COLOFON

redactie & productie

Marcel van de Graaf, Pictoright

eindredactie

Willemijn de Jonge, Mijnerwerk

vormgeving

De Designpolitie, Amsterdam

Dit is een uitgave van Pictoright, de auteursrechtenorganisatie voor beeldmakers. Pictoright verdeelt collectieve vergoedingen, exploiteert primaire rechten, verleent juridische bijstand en zet zich in voor een betere auteursrechtelijke positie van visuele makers. Dit blad verschijnt twee keer per jaar om aangesloten beeldmakers en relaties op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op het gebied van auteursrecht en de werkzaamheden van Pictoright.

Mocht je naar aanleiding van de inhoud opmerkingen of vragen hebben, stuur dan een mailtje naar **redactie@pictoright.nl**.

PICTORIGHT

Visuele auteursrechten Nederland
Sarphatistraat 606-608
1018 AV Amsterdam
Postbus 15887
1001NJ Amsterdam

T 020-589 18 40

www.pictoright.nl

Volg ons op social media:

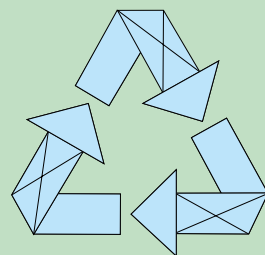
www.twitter.com/pictoright

www.instagram.com/pictoright

www.facebook.com/pictoright

Na gebruik kun je het magazine door-
geven of bij het oud papier gooien.
De wrap is gemaakt van composteerbaar
PLA Maiszetmeel. Die kun je het beste
bij het restafval gooien.

INLEIDING

Vincent van den Eijnde
foto: Anouk van Tiel

HOOPVOLLE TOEKOMST

Ook dit jaar hadden we een goed bezochte en boeiende jaarvergadering. Hoogtepunt was wat mij betreft het feit dat Anouk Siegelaar de Pictorightprijs ontving. Ik heb lang met haar samengewerkt en heb veel waardering voor haar inzet en aanpak. Veel van wat zij heeft gedaan – en in het algemeen veel van wat de beroepsorganisaties doen – speelde zich af buiten het gezichtsveld van de makers. Haar inzet voor het auteurscontractenrecht was bijvoorbeeld van onschatbare waarde.

Dit auteurscontractenrecht heeft ook een plek gevonden in de nieuwe Europese wetgeving. Deze richtlijn (een van de vormen van wetgeving in Europa) is tot stand gekomen na een ongekend lobbycircuit, waar met name internationale organisaties als Google en Facebook zich lieten gelden. Gelukkig hebben de Europarlementariërs zich geen zand in de ogen laten strooien en zijn de voorstellen tot aanpassing van het auteursrecht, na een heel spannende stemronde, aangenomen.

Nu is het zaak voor Pictoright om te bekijken welke gevolgen de nieuwe regelgeving heeft en welke acties moeten worden ondernomen om een voor de beeldmakers zo gunstig mogelijk resultaat te bereiken. De komende tijd zal hier veel tijd en energie in gaan zitten, vooral in de aanpak van de zogenaamde value gap. Dit is het gegeven dat organisaties als Facebook veel geld verdienen met auteursrechtelijk beschermd materiaal dat door gebruikers wordt geüpload, zonder dat de makers daar een vergoeding voor ontvangen. De nieuwe richtlijn bepaalt dat de platforms de rechthebbenden hiervoor moeten gaan betalen.

Het zal ook van de houding van de internationale platforms afhangen hoe soepel deze nieuwe wetgeving in ons land zal worden ingepast. We hebben er vertrouwen in dat er uiteindelijk goed werkende overeenkomsten komen, maar dat zal waarschijnlijk niet zonder slag of stoot gaan. We houden je op de hoogte.

Vincent van den Eijnde
directeur Pictoright
v.vandeneijnde@pictoright.nl

Fred Teeven

FRED TEEVEN NIEUWE VOORZITTER VOI©E

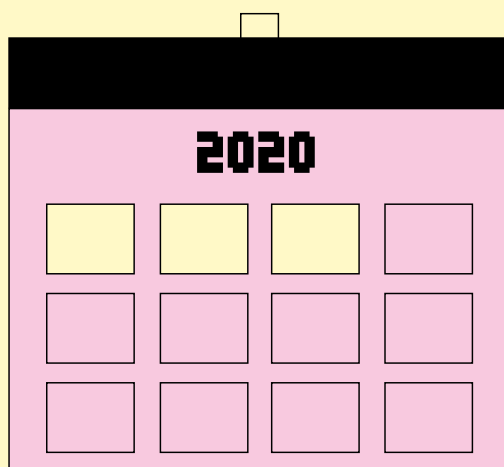
Begin dit jaar is Fred Teeven voorzitter geworden van VOI©E, de branchevereniging van collectieve beheersorganisaties. Daarmee heeft VOI©E een bekwame opvolger gevonden voor Job Cohen. Fred Teeven kent de auteursrechtenwereld al goed: in zijn periode als Kamerlid zat hij in de Tweede Kamercommissie die over auteursrecht gaat, en als staatssecretaris van Veiligheid en Justitie was hij verantwoordelijk voor de dossiers auteurscontractenrecht, Wet toezicht collectief beheer en thuiskopie.

Bij VOI©E zijn in totaal achttien in Nederland actieve CBO's aangesloten. De branchevereniging streeft ernaar de kennis over de uitoefening van het auteursrecht en de naburige rechten te vergroten en de informatie over de werkwijze van CBO's te verbeteren. Fred Teeven is zijn voorzitterschap begonnen met een rondje langs alle aangesloten beheersorganisaties. Hij is ook kennis komen maken bij Pictoright, waarbij een eerste gedachtenwisseling plaatsvond en besproken werd hoe de branche de komende jaren verder geholpen kan worden.

RICHTLIJN APPROPRIATION ART

Het is al eerder in dit magazine aangekondigd: Pictoright is bezig met het ontwikkelen van een richtlijn over Appropriation Art. Met een dergelijke richtlijn willen we duidelijk maken dat Pictoright onder bepaalde voorwaarden niet zal optreden tegen het gebruik van (elementen uit) bestaand werk in nieuwe kunstwerken. Inmiddels ligt er een concept van deze richtlijn klaar voor bespreking met een deskundige 'peer group' van beeldmakers en academici, onder wie Céline Manz, Niek Hendrix, Koos Breukel, Margriet Schavemaker en Stef van Gompel. Het is de bedoeling dat de Appropriation Richtlijn in 2020 in gebruik wordt genomen.

Ter gelegenheid van de introductie van de richtlijn organiseert Pictoright begin 2020 een symposium over Appropriation Art. Daarnaast heeft Pictoright curator Esther Vossen gevraagd een tentoonstelling over dit onderwerp samen te stellen. Via onder andere de website van Pictoright houden we iedereen op de hoogte van deze evenementen.

JAARCIJFERS 2018

In het overzicht staan de incasso en verdeling van de diverse rechtencategorieën over de laatste drie jaar. In 2018 heeft Pictoright ruim 15,5 miljoen euro aan rechtenvergoedingen verdeeld, het hoogste bedrag tot dusver. Er is met name veel Reprorecht en Thuiskopie uitgekeerd. Een deel van die vergoedingen had betrekking op de nieuwe verdelings-systeematiek die in 2018 voor het eerst is gehanteerd. Zo hebben veel fotografen in 2018 een huiskopie-vergoeding van Pictoright ontvangen. Het gaat dan bijvoorbeeld om bruids-, portret- en schoolfotografen. In totaal is er aan ruim 6.000 rechthebbenden,

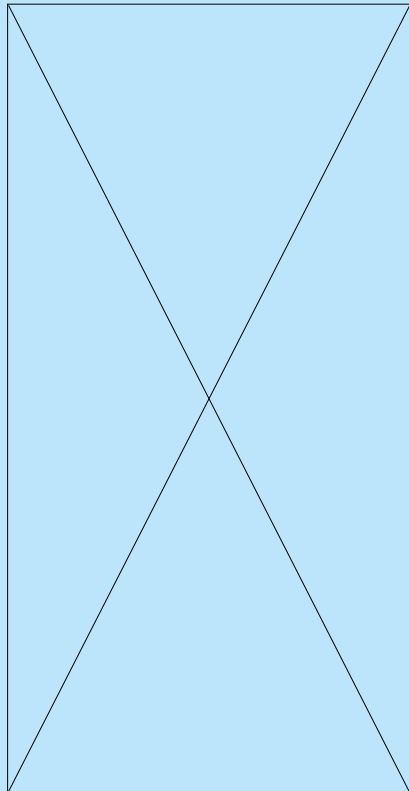
inclusief organisaties die meerdere makers vertegenwoordigen, een rechten-vergoeding betaald.

De incasso bedroeg vorig jaar bijna 15 miljoen euro, dat is iets minder dan eerdere jaren. Dit komt omdat er in voorgaande jaren ook vergoedingen zijn geïnd die betrekking hadden op meerdere jaren tegelijk. Pictoright verwacht dat het niveau van de incasso in 2019 ongeveer gelijk zal blijven.

Het saldo nog te verdelen gelden is in 2018 met bijna 2 miljoen euro afgenomen tot een bedrag van 14,8 miljoen euro

per eind 2018. Pictoright streeft ernaar dit niveau in 2019 verder te verlagen. Daarbij dient Pictoright er voor te zorgen dat er een goede balans bestaat tussen een tijdige repartitie en een evenwichtige verdeling van de vergoedingen. Zo is het van belang dat ook makers die nog niet met Pictoright bekend zijn in een later stadium alsnog aanspraak kunnen maken op hun rechtenvergoeding.

Meer financiële informatie over het afgelopen jaar is te vinden op de website. Daar zijn de door de accountant goedgekeurde jaarstukken te vinden.

X € 1000	INCASSO 2016	VERDELING 2016	INCASSO 2017	VERDELING 2017	INCASSO 2018	VERDELING 2018	NOG TE VERDELEN PER 1-1-2019
Leenrecht	1.240	1.287	1.201	1.255	1.149	1.160	601
Reprorecht	7.011	4.228	5.908	3.529	4.730	5.604	4.793
Readergelden	245	218	488	264	807	449	727
Kabelgelden e.d.	1.714	1.802	1.992	1.528	1.734	1.620	1.790
Thuiskopie	4.668	1.735	4.202	3.042	3.023	4.491	4.043
Knipseldiensten	77	41	39	37	41	83	293
Digitaliserings- projecten	166	141	98	-	88	-	337
Kunstuitleen	34	68	37	73	76	44	58
Individuele rechten	1.038	920	1.084	1.140	1.013	989	83
Volgrecht	959	933	832	869	858	838	111
Overig uit buitenland	258	19	69	22	1.321	279	1.943
TOTAAL	17.410	11.392	15.950	11.759	14.840	15.557	14.779

TERUGBLIK OP 2018

Op 6 juni 2019 werd in de Tuin-zaal van het Centraal Museum in Utrecht de jaarvergadering gehouden. Het officiële gedeelte voor de pauze ging over beleid, cijfers en richtlijnen. Na de pauze was er de Pictorightprijs en een gesprek over de kunstzinnigheid van kunstmatige intelligentie.

Bart Drenth opent zijn eerste jaarvergadering als onafhankelijk voorzitter van Pictoright.

Pictoright-jurist Hanneke Holthuis gaat in op de 'value gap', een belangrijke aanleiding voor de nieuwe Europese auteursrecht-richtlijn. Het gaat om de kloof tussen de dik verdienen internetplatforms en de makers van de beelden op die platforms. De makers verdienen daar tot nu toe niets aan. Gelukkig heeft Brussel bepaald dat grote commerciële platforms moeten gaan betalen voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermd beeld.

Directeur Vincent van den Eijnde en Martijn Huiskers lichten de jaarcijfers toe. Het totaal aan verdeelde vergoedingen was in 2018 hoger dan ooit. De incasso voor Reprorecht en Thuis kopie zijn wel weer wat afgenomen ten opzichte van 2016 en 2017. Dat is omdat de achterstallige betalingen aan Pictoright inmiddels verwerkt zijn.

foto: 's Anouk van Tiel

KUNNEN COMPUTERS EN ROBOTS ECHT CREATIEF ZIJN? KAN ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE KUNST MAKEN?

Pictoright bestuurslid en kunstenaar Paul Dikker ging in gesprek met drie andere kunstenaars over het wel en wee van kunstmatig gemaakte kunst. Aan de intuïtieve 'landschappelijkheden' van schilder Paul Smulders komt geen computer te pas; illustrator René van Asselt was een van de eersten die in de jaren 80 met een computer ging tekenen; en kunstenaar Constant Dullaart schrijft complete algoritmes die vervolgens de rest van het werk doen. Wat is de waarde van hun werk en verandert die naarmate de computer een grotere rol krijgt?

ANOUK SIEGELAAR WINT PICTORIGHTPRIJS

Ze heeft zich als bestuurslid van Pictoright vaak gebogen over de vraag wie de juiste kandidaat was voor de Pictorightprijs. Op 6 juni kreeg ze hem zelf: Anouk Siegelaar was dit jaar de aangewezen winnaar!

De Pictorightprijs wordt ieder jaar uitgereikt aan iemand die zich op een bijzondere manier heeft ingezet voor het auteursrecht. Dat geldt als geen ander voor Anouk Siegelaar, die vijftien jaar knokte voor een eerlijke beloning voor makers en zich als jurist hard maakte voor het naleven van de Auteurswet.

Nadat ze de advocatuur vaarwel had gezegd, ging Anouk in 2004 bij de BNO werken, waar zij juridisch advies gaf aan individuele ontwerpers en ontwerp bureaus. Ze publiceerde veel over het auteursrecht en gaf les op verschillende academies over de ins en outs van de Auteurswet.

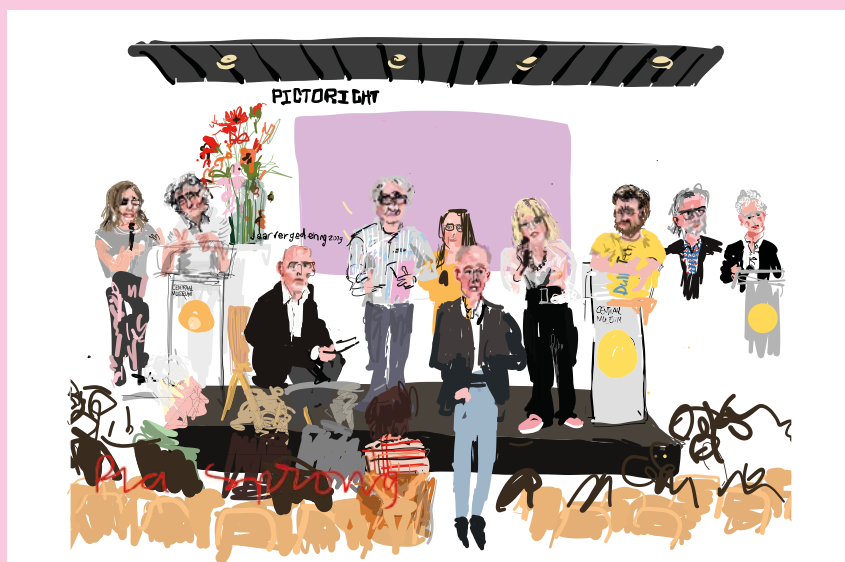
Vanuit haar functie bij de BNO was Anouk betrokken bij verschillende auteursrechtenorganisaties: de Stichting Rechtshulp Ontwerpers (SRO), de Stichting Collectieve Rechten voor Illustratoren en Ontwerpers (SCRIO) en uiteraard Pictoright, waar zij in 2013 lid van het bestuur werd. Anouk was ook een van de drijvende krachten achter Platform Makers, dat zich actief inzet voor de auteursrechtelijke positie van creatieve makers. Ze heeft als bestuurslid van dit platform actief meegewerkt aan de lobby voor het auteurscontractenrecht, met als klinkende overwinning de wettelijke invoering in 2015.

"LAAT JE NIET VOOR EEN DUBBELTJE OPZIJ SCHUIVEN"

Al deze organisaties hebben heel veel gehad aan Anouks expertise en onvermoeibare inzet. Anouk is in staat een scherpe analyse te combineren met een oplossingsgerichte houding, wat haar naast zeer succesvol ook een bijzonder prettig persoon maakt om mee samen te werken.

Naast haar dagelijkse juridische werk, deed ze sinds enige tijd ook iets heel anders: vrijwilligerswerk in Artis. Toen de kans zich voordeed haar twee passies te combineren, heeft ze die gegrepen. Sinds januari dit jaar zet ze zich als jurist in voor mens en dier in Artis. Wij zien dat als een groot gemis voor de auteursrechtwereld, maar als een enorme aanwinst voor een van de meest gekoesterde dierentuinen van het land.

Deze tekening van alle sprekers op het podium werd ter plekke door Pia Sprong op haar iPad gemaakt. Zij verwerkt zaken die haar opvallen in een vector programma. Op deze manier blijft de resolutie hoog en blijft het werk in alle formaten haarscherp.

v.l.n.r. Anouk Siegelaar, Paul Dikker, Bart Drenth, Vincent van den Eijnde, Marije Kaashoek, Martijn Huiskers, Hanneke Holthuis, Constant Dullaart, René van Asselt en Paul Smulders

STATUTEN

NIEUWE STATUTEN EN REGLEMENTEN

Op 6 juni 2019 heeft de vergadering van aangesloten en de nieuwe statuten van Pictoright definitief goedgekeurd. Daarin is het toezicht op het handelen van de organisatie aangescherpt.

De reden om de statuten aan te passen, is de strengere toezichtswetgeving vanuit Europa voor organisaties als Pictoright, met meer waarborgen voor auteursrechthebbenden. Daarnaast heeft Pictoright het moment aangegrepen om de statuten een algemene update te geven.

Het bestuur

In december 2018 heeft een extra vergadering van aangesloten en zich ook al uitgesproken over veranderingen in de statuten. Er werd unaniem ingestemd met de wijzigingen, maar er was toen nog geen eensluidend voorstel over de bestuurssamenstelling. Daar is nu een nieuwe paragraaf voor opgenomen: de belangenorganisaties uit de drie disciplines ontwerp/illustratie, fotografie en beeldende kunst leveren per discipline twee kandidaten, waarvan er tenminste één praktiserend maker is. Als de verschillende organisaties in het veld er onderling na lang praten niet uitkomen, kiest Pictoright een kandidaat. Met die nieuwe paragraaf zijn de statuten op de jaarvergadering van 6 juni unaniem aangenomen.

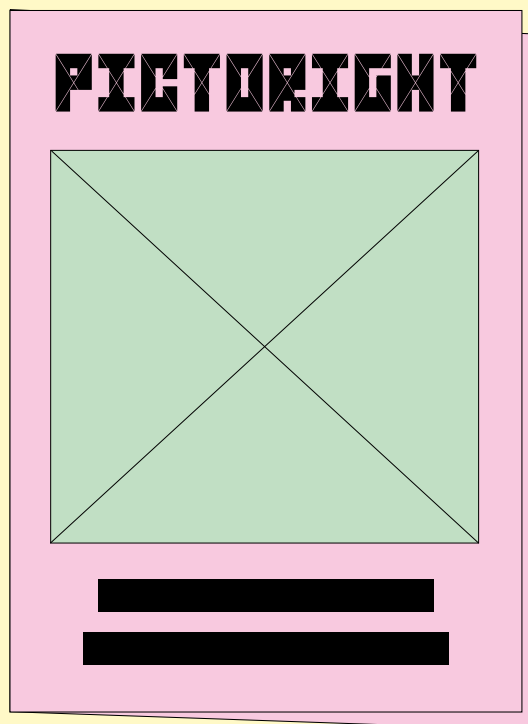
Meer toezicht

Een belangrijke wijziging in de statuten is dat het Pictoright bestuur voortaan expliciet belast is met het houden van toezicht op de directie. Deze toezichthoudende functie van het bestuur brengt mee dat er een duidelijke takenscheiding moet zijn tussen wat het bestuur doet en wat tot het terrein van de directie behoort, zodat deze zaken niet te veel door elkaar lopen. Meer algemene zaken, zoals het vaststellen van het verdelingsbeleid van de collectieve vergoedingen en de goedkeuring van de jaarrekening behoren daarom voortaan expliciet tot de bestuurstaken; de dagelijkse leiding van Pictoright is in de statuten expliciet in handen gelegd van de directie. Voor belangrijke besluiten, die grote gevolgen voor aangesloten beeldmakers kunnen hebben, zoals het wijzigen van statuten en reglementen, is voortaan vooraf toestemming van het College van Toezicht Auteursrechten nodig.

Nieuwe reglementen

Naast nieuwe statuten, heeft Pictoright de afgelopen tijd ook hard gewerkt aan nieuwe aansluitformulieren en reglementen. Ook dat heeft te maken met de nieuwe Europese toezichtswetgeving, die bijvoorbeeld strenge verdelingstermijnen voorschrijft. Alle documenten zijn hierop aangepast. Daarnaast heeft er een belangrijke algemene revisie plaatsgevonden. Zo zijn de verschillende reglementen voor collectieve rechten, individuele rechten en volgrecht, samengevoegd tot één repartitiereglement en één reglement van aansluiting.

De nieuwe aansluitformulieren en reglementen zijn goedgekeurd door het College van Toezicht Auteursrechten en zijn inmiddels alweer geruime tijd te vinden op de website van Pictoright.

VERKOCHT

Dit zijn niet de werken waarover achterstallig volgrecht is geïncasseerd, maar een impressie daarvan.

VEEL!

Hoewel het volgrecht steeds beter wordt nageleefd, komen er na herhaaldelijk aandringen door Pictoright nog altijd 'vergeten' doorverkopen boven tafel. We incasseerden onlangs 91.000 euro aan achterstallig volgrecht voor rechthebbende kunstenaars.

Wij schrijven periodiek alle bekende kunsthandelaren aan met een verzoek tot opgave van alle nog niet gemelde

volgrechtplichtige transacties van bij Pictoright aangesloten makers. Als kunsthandelaren niet reageren of aangeven dat zij geen relevante werken hebben verkocht, terwijl dit gezien de aard en omvang van de kunsthandel onwaarschijnlijk is, gaan wij in gesprek met de kunsthandelaar – eventueel met juridische ondersteuning van een advocaat.

Bij twee kunsthandelaren bleek er recent, ondanks herhaaldelijke verklaringen dat er geen verkopen te melden waren, tóch een groot aantal volgrechtplichtige transacties te zijn geweest. Een van

de handelaren had in de afgelopen jaren bijna dertig werken verkocht, waarover in totaal circa 11.000 euro aan volgrecht afgedragen moest worden. De andere handelaar meldde na herhaaldelijk aandringen elf transacties met een waarde van meer dan 30.000 euro aan volgrecht. Na een accountantscontrole op last van Pictoright zijn hier nog veertien werken aan toegevoegd, met een gezamenlijke waarde van 80.000 euro aan volgrecht. Het is duidelijk dat het noodzakelijk blijft de kunsthandel goed te volgen en bij twijfel (juridische) actie te ondernemen.

BRUSSEL BESLUIT MAKERS BETER TE BESCHERMEN

Het spande erom tijdens de stemming op 26 maart in het Europees Parlement. Maar het is gelukt: de Raad van Ministers heeft op 15 april de nieuwe auteursrechtlijn definitief aangenomen.

Pictoright heeft er jarenlang voor gelobbyd in Brussel: de auteursrechtlijn die het makkelijker moet maken om legaal auteursrechtelijk beschermde werken te gebruiken en er tegelijkertijd voor zorgt dat de makers daar een (bescheiden) vergoedingen voor ontvangen. Na een ongelooflijk spannende stemming in het Europees Parlement, is er een positief einde gekomen aan een lang en veelbewogen wetgevingsproces. De nieuwe auteursrechtlijn is erdoor en Pictoright is blij met het resultaat. Het duurt waarschijnlijk nog wel even voordat de bepalingen in de Nederlandse wet staan. Alle lidstaten hebben namelijk twee jaar de tijd om de richtlijn om te zetten (te implementeren) in hun nationale wetten. Hieronder gaan we in op een aantal punten in de richtlijn die van belang zijn voor beeldmakers.

Foto: Sander van de Wiel

Google, Facebook en de 'value gap'

Er was zeer veel te doen over artikel 13, dat door een wijziging in nummering nu artikel 17 is geworden. Er werd in de lobby rondom dit artikel telkens gesproken over internetcensuur. Maar waar gaat het nu eigenlijk over? Bij sociale media heb je vaak drie relevante partijen: de gebruikers die foto's en filmpjes delen, de rechthebbenden op die beelden en het platform waarop het beeldmateriaal geüpload wordt. Uiteraard zijn veel foto's en filmpjes zelf gemaakt; als er geen werken van anderen in voorkomen, vallen deze buiten de discussie. Artikel 17 heeft alleen betrekking op (professioneel) materiaal van anderen.

Nu is het zo dat gebruikers van sociale media vaak 'gratis' gebruik kunnen maken van een platform. Maar ondertussen verdient het platform wel veel geld aan de geplaatste content via advertenties en verzamelde data. De rechthebbenden, zoals fotografen en andere beeldmakers, ontvangen niets. Dit wordt ook wel de 'value gap' genoemd. En daar wil deze Europese richtlijn iets aan doen. Jarenlang konden de platforms zich verschuilen achter een andere Europese wet van begin deze eeuw. Deze wet stelt dat zij niet aansprakelijk zijn voor alles wat er op hun platforms gebeurt, omdat die wet ervan uitgaat dat ze geen invloed kunnen uitoefenen op de content die erop wordt geplaatst. De nieuwe richtlijn breekt hiermee en stelt dat platforms licenties moeten verkrijgen van de rechthebbenden voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde content. Pictoright vindt dit een goede zaak.

Filteren in plaats van betalen

Uiteraard moet alles nog uitgewerkt worden. Maar de platforms hebben tijdens hun lobby de discussie in een andere richting weten te duwen. Ze verzwegen het doel van de richtlijn, namelijk dat ze moeten betalen (wat ze kennelijk niet willen), en verkondigden alleen maar dat ze zullen moeten gaan filteren. Ze riepen dat het hele internet gevaar loopt. Maar als de platforms van goede wil zijn, dan betalen ze een deel van hun inkomsten aan de makers en kunnen de gebruikers gewoon verder gaan met delen. Er hoeft voor de gebruikers dan dus niets te veranderen. De kans bestaat nu dat de platforms een grote strijd aangaan met de makers om maar niets te hoeven betalen. Wat ons betreft zou dat heel jammer zijn en zeker niet de bedoeling van de richtlijn. De publieke verantwoording zou zich dan ook niet moeten richten op de makers, maar op de platforms.

Online archieven erfgoed

Met de implementatie van de richtlijn komt er een goede wettelijke versterking voor de contracten die Pictoright met veel erfgoedinstellingen heeft over het digitaliseren en online plaatsen van archieven. Straks kan Pictoright met meer wettelijke waarborgen brede licenties aan erfgoedinstellingen verlenen, in ruil voor een redelijke vergoeding voor de beeldmakers. Hiermee wordt de huidige praktijk van Pictoright rondom digitaliseringscontracten door de Europese wetgever bevestigd. Hopelijk komt daarmee een einde aan verwarrende situaties die soms ontstaan, zoals in de procedure van uitgeverij Voet tegen Erfgoed Leiden.

Extended Collective Licensing

Wel is het van belang dat de wetgever in onze Nederlandse wet ook de bepaling over het zogenaamde Extended Collective Licensing (ECL) gaat opnemen. Dit is zowel belangrijk voor het sluiten van contracten met platforms (artikel 17) als voor het sluiten van contracten met erfgoedinstellingen. Met het systeem van ECL kunnen de contracten die Pictoright sluit namelijk ook worden aangegaan voor beeldmakers die niet door Pictoright worden vertegenwoordigd. Op die manier kan een platform of een erfgoedinstelling ook materiaal online laten zien van niet bij Pictoright aangesloten makers.

Aandeel beeldmakers in vergoeding perspublicaties

In de nieuwe richtlijn staat dat nieuwsuitgevers een extra recht krijgen met betrekking tot de online exploitatie van perspublicaties. Hierdoor zullen partijen als Google een licentie nodig hebben van nieuwsuitgevers wanneer zij content gebruiken van die uitgevers, bijvoorbeeld in het kader van Google Nieuws. Goed nieuws dus voor de persuitgevers, maar óók voor beeldmakers. Want in de richtlijn staat dat de persuitgevers de inkomsten die zij door die licenties ontvangen eerlijk moeten delen met de makers van de content, zoals fotografen en illustratoren.

LOBBY TOT HET LAATSTE MOMENT

Aan deze overwinning zijn heel veel gesprekken met Europarlementariërs, gezamenlijke acties met zusterorganisaties, juridische onderbouwingen en ingezonden stukken voorafgegaan. Hieronder een citaat uit een stuk dat Vincent van de Eijnde vlak voor de stemming schreef en dat eind maart gepubliceerd werd op IE-Forum.

“Wat is er eigenlijk tegen dat de platforms een deel van hun inkomsten moeten afdragen aan degenen die er mede voor zorgen dat ze dat geld verdienen? De platforms zelf proberen de aandacht van hun betalingsplicht af te leiden en schreeuwen moord en brand dat ze zullen moeten gaan ‘filteren’. Daarmee bedoelen ze dat ze het posten van auteursrechtelijk beschermde content zullen moeten tegenhouden. Ze suggereren dat het internet zoals we dat nu kennen daarmee zal ophouden te bestaan. Totale onzin. Wij vragen helemaal niet om een filter; wij vragen om een vergoeding. Bij de platforms ontbreekt eenvoudigweg de wil om die te betalen.

Toch zijn ze erin geslaagd de vrijheidsstrijders van het internet, zoals Bits of Freedom en de Piratenpartij, in het filterverhaal te laten geloven. Zij zijn vervolgens samen met de platforms een grote campagne begonnen tegen de nieuwe regelgeving onder het motto

‘uploadfilters maken het internet kapot’. Een ongebruikelijke alliantie. Meestal staan ze recht tegenover elkaar: de steeds machtiger wordende platforms, die op alle mogelijke manieren de privacy schenden, en de voor de vrijheid van meningsuiting opkomende maatschappelijke organisaties. Ze lijken elkaar nu gevonden te hebben in de suggestie dat er internetcensuur gaat plaatsvinden. Ongelooflijk dat organisaties als Bits of Freedom zich op deze manier voor het karretje van de Googles van deze wereld laten spannen.

Dat makers een compensatie willen voor het gebruik van hun werk, is niet meer dan normaal. Fotografen, ontwerpers, illustratoren en kunstenaars moeten hun brood verdienen met het werk dat ze maken, iets dat de laatste jaren toch al steeds moeilijker is geworden. We hebben het hier niet over de invoering van een ingewikkeld, belemmerend betalings-systeem voor iedere geposte afbeelding. Als het voorstel wordt aangenomen, zullen er collectieve afspraken worden gemaakt waarbij niet voor elk plaatje afzonderlijk wordt afgerekend. Daarbij wordt bovendien gewoon rekening gehouden met bestaande uitzonderingen: voor parodieën (zoals veel memes) en citaten hoeft nog altijd niet betaald te worden.”

FONDS VOOR MOOIE PROJECTEN

Het SoCufonds heet vanaf nu Pictoright Fonds: organisaties en instellingen die een project willen starten voor een brede groep beeldmakers, kunnen een aanvraag voor financiële steun indienen via de website van Pictoright.

Ze staan ieder jaar in de jaarrekening: de SoCugelden, voor sociale, culturele en educatieve doeleinden. Al bij de oprichting van Pictoright is besloten om elk jaar 10 procent van de uitgekeerde collectieve rechten in een fonds te stoppen dat alle vertegenwoordigde beroepsgroepen ten goede komt. De gedachte is dat er altijd wel iemand is die buiten de reguliere verdeelregelingen valt; dit fonds is er om ervoor te zorgen dat niemand buitengesloten wordt. De intentie is om zoveel mogelijk rechthebbenden van dit deel van de auteursrechtgelden te laten profiteren. Het geld werd voorheen via de beroepsorganisaties verdeeld, maar nu loopt alles via Pictoright. Daarom heeft het SoCufonds sinds kort een nieuwe naam: Pictoright Fonds. Door de aanvragen en toekenningen centraal op onze website bij te houden, willen we het fonds zichtbaarder en het proces transparanter maken.

Voor de hele branche

Het Pictoright Fonds is niet bedoeld voor eigen projecten van beeldmakers, maar eerder voor branche-overkoepelende initiatieven van organisaties en onderwijsinstellingen. Alleen projecten die bestemd zijn voor een brede groep vakgenoten in de disciplines ontwerp/illustratie, fotografie en beeldende kunst komen voor financiering in aanmerking. Welke aanvragen financiële steun krijgen, wordt beoordeeld door een adviescommissie met vertegenwoordigers uit de verschillende disciplines. De afgelopen twee jaar was er een bedrag van ruim een miljoen

euro te verdelen. Dat is besteed aan een verscheidenheid aan projecten, waaronder de Zilveren Camera, Dutch Design Daily, De Best Verzorgde Boeken en What Design Can Do. De complete lijst is op de website te vinden.

Drie deadlines

Het komende jaar wil het fonds extra nadruk leggen op de thema's onderwijs en erfgoed. Daarnaast dingen projecten met een ander thema natuurlijk ook gewoon mee. Heb je een project in gedachten dat van belang is voor één of meer van de genoemde beroepsgroepen? Op onze website vind je het aanvraagformulier en een toelichting op de procedure: www.pictoright.nl/fonds.

Denk bij het indienen van een aanvraag altijd aan een heldere projectomschrijving: wat, waar en voor wie is het? En omschrijf duidelijk het belang voor de relevante doelgroep. Er zijn nog drie mogelijkheden

tot aanvragen in 2019, de deadlines daarvoor zijn: **11 augustus, 22 september en 17 november.**

Uitslag

De adviescommissie komt twee weken na de deadline bij elkaar. Hier zit nog wat tijd tussen, zodat we eventueel om een extra toelichting kunnen vragen. Soms zijn er naar aanleiding van de bijeenkomst ook nog aanvullende vragen. Wij streven er in ieder geval naar om binnen twee weken na de adviescommissiebijeenkomst de aanvragers te informeren over de uitkomst. Als de aanvraag gehonoreerd wordt, zien we graag terug dat het betreffende project mede mogelijk gemaakt is door het Pictoright Fonds. Soms wordt in goed overleg gekeken naar aanvullende mogelijkheden, zoals een presentatie of stand op het evenement. Goed om te weten is dat het Pictoright Fonds in principe de toegekende bedragen achteraf uitkeert, na ontvangst van de evaluatie.

PICTORIGHT FONDS: WIE ZIJN WIJ?

Marije Kaashoek
Foto: Laila Schoots

Manager Pictoright Fonds: Marije Kaashoek
Administratie Pictoright Fonds: Marike Saaf
E-mail: fonds@pictoright.nl
Telefoon: 020 589 1860

Leden adviescommissie
Ontwerp/Illustratie: Rita van Hattum
(bestuurssecretaris BNO)
Fotografie: Suzanne Henning
(Directeur DuPho)
Beeldende Kunst: Paul Dikker
(Beeldend Kunstenaar)

Meer weten?

Kijk op de website of neem contact met ons op via fonds@pictoright.nl

EEN AANTAL ONDERSTEUNDE PROJECTEN IN 2018/2019

De Best Verzorgde Boeken

Ieder jaar selecteert de vakjury 33 boeken, die onder andere worden geëxposeerd in het Stedelijk Museum Amsterdam. De selectie vormt tegelijk de Nederlandse inzending voor de Schönste Bücher aus aller Welt in Leipzig. Daar werd Amsterdams spul, ontworpen door Willem van Zoetendaal en gedrukt door Rob Stolk, dit jaar bekroond met de Gouden Letter.

SO Awards

Eind februari is de SO Award uitgereikt aan fotograaf Dustin Thierry. Met deze prijs en het bijbehorende platform wil DuPho het werk van Nederlandse fotografen zichtbaarder maken. De jury vond het werk van Dustin Thierry "een geprivilegieerd inkijkje in een wereld waar de meesten van ons geen toegang tot hebben". Zijn zwart-wit foto's brengen de Europese Ballroom wereld in beeld.

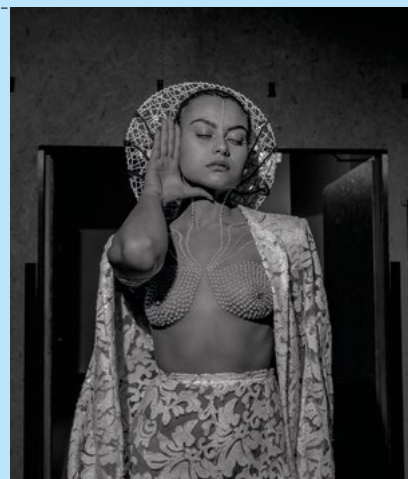

Foto: Dustin Thierry

Illustratie Biënnale

Elke twee jaar wordt met dit festival de veelzijdigheid van illustratie gevierd. De biënnale is een ontmoetingsplaats voor illustratoren, vakgenoten, opdrachtgevers, uitgevers en andere liefhebbers van graphic art. Een dag boordevol exposities en presentaties van illustratoren om elkaar en het publiek te inspireren. Merijn Hos maakte de illustratie voor deze vijfde editie.

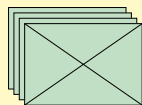
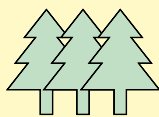
Festival van de Journalistiek

Georganiseerd door de sectie Vers in de Pers van de NvJ: het Festival van de Journalistiek, speciaal voor jonge journalisten. Het thema van deze twaalfde editie was 'Over de grens', met moderator Ajouad El Miloudi en vele andere journalisten. Het ging over persvrijheid in het buitenland, internationale onderzoeksjournalistiek en verslaggeving in conflictgebieden.

KLEINERE VOETAFDruk

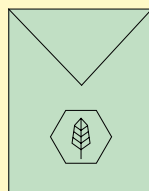
Een tijdje geleden kregen we een paar kritische mailtjes over dit blad. Opmerkingen over verspilling van drukinkt. Vragen over het versturen op papier, en dan óók nog in plastic. Hoe zit dat eigenlijk met onze ecologische voetafdruk? En kunnen we die verkleinen zonder met het magazine te stoppen?

We zijn erin gedoken, samen met de Designpolitie en de drukkers van Lenoirschuring, die er al veel langer mee bezig waren. Arie Lenoir heeft zelfs een heel milieuvorslag voor zijn drukkerij gemaakt, waarin alle afwegingen op papier zijn gezet. Wel op verantwoord papier natuurlijk. Iets waar wij ook nog wel iets in konden verbeteren. En dat hebben we dan ook maar meteen gedaan.

HET PAPIER

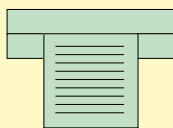
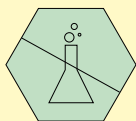
Toen we tien jaar geleden met dit magazine begonnen, kozen we voor Soporset, gemaakt in Portugal. Dat leverde het mooiste drukwerk op tegen een reële prijs. Inmiddels is bekend dat het hoge gehalte aan eucalyptuspulp dat daarin zit niet goed is voor het milieu; de bomen putten de bodem uit. Daarom zijn we voor dit nummer overgestapt op Munken Polar uit Zweden. Daar zit veel minder eucalyptuspulp in (een tiende). Het wordt gemaakt in een van de meest milieuvriendelijke papierfabrieken ter wereld en het heeft maar liefst drie milieucertificaten: FSC, PEFC en het EU-Ecolabel.

DE VERPAKKING

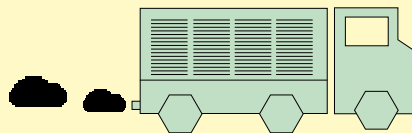
Omdat een papieren wikkel niet wordt geaccepteerd door de post, wordt het blad geseald. Eerst zat er LDPE folie omheen, een goed te recycelen polyethene. Maar voor die kleinere voetstap zijn we een stapje verder gegaan. Het vorige nummer werd al verstuurd in een biofolie op basis van PLA Maiszetmeel. Dat is CO₂-neutraal, zuiver plantaardig en composteerbaar. Maar omdat het wel langer duurt om te composteren dan de rest van het gft-afval, kun je dit folie het beste bij het restafval gooien.

Gooi het in ieder geval niet in de plasticbak!

DE INKT

Er is veel discussie over inkt, maar op het geheel van vervuilende factoren is dit wel de minst erge. Het gebruik van inkt heeft verhoudingsgewijs in Europa een lage impact op de voetafdruk, die bedraagt slechts 0.5 procent. Vroeger was inkt veel vervuilerend, omdat er veel meer chemicaliën in zaten, maar daar is Lenoirschuring allang mee gestopt. En die geur die er soms vanaf komt? Dat is te wijten aan de zwarte vlakken, waarvoor meer lagen over elkaar worden gedrukt. Die vlakken hebben we nu wat minder vol gemaakt. De gekleurde pagina's in dit blad zijn trouwens geen volvlakken, die worden in een raster van 30 procent gedrukt.

TRANSPORT

Dit is veruit de grootste vervuiler. Zoals Arie Lenoir in zijn milieuvorslag schrijft: het drukken van een dik boek veroorzaakt minder CO₂-uitstoot dan het dagelijkse ritje met zijn Fiat Panda naar zijn werk. Ongeveer de helft van alle vervuiling van drukwerk zit in het transport. Dat levert stof tot nadenken op. Want we willen wel graag iets tastbaars op de mat laten vallen, een blad dat je kunt lezen zonder achter een scherm te zitten. Ondertussen hebben we ons adressenbestand nog maar eens opgeschoond, en besloten onze aansluitingen in het buitenland geen papieren blad meer te sturen. Dat scheelt alweer 350 bezorgingen.

DISCUSSIE OVER DE NACHTWACHT

In 2019 is het 350 jaar geleden dat Rembrandt van Rijn overleed. Op zijn werk rust dan ook geen auteursrecht meer. Maar onlangs was er toch een rechtszaak over de Nachtwacht waarbij het auteursrecht een rol speelde. De vraag was of een kopie van de Nachtwacht auteursrechtelijk beschermd kan zijn en of er sprake is van een gemeenschappelijk auteursrecht.

Een kunstschilder had een kopie van de Nachtwacht gemaakt, op ware grootte van ongeveer 4 bij 5 meter. Daarbij had hij een reconstructie gemaakt van de in de 18e eeuw verwijderde boven- en zijkanalen. Sinds 1992 hing deze reproductie met andere door de schilder vervaardigde schilderijen bij Café Restaurant Expo Madrid in Dalfsen. In verband met de afmetingen van het schilderij had de café-eigenaar een speciale expositieruimte laten bouwen.

De schilder van de reproductie overleed in 2014 en zijn weduwe wilde het schilderij terug. Ze beschouwde zichzelf als de eigenaar van de reproductie, omdat ze in gemeenschap van goederen getrouwd waren en het werk tot de nalatenschap behoort. En daarnaast stelde ze dat zij en haar overleden man een gemeenschappelijk auteursrecht hebben op de reproductie. Op grond daarvan verbood zij Expo Madrid de reproductie verder openbaar te maken en te verveelvoudigen.

Het werd uiteindelijk een zaak voor het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, dat moest beoordelen of de kopie van de Nachtwacht auteursrechtelijk beschermd is. Daarbij stelt het hof het volgende voorop: er is sprake van een werk in de zin van de Auteurswet als het 1) een eigen, oorspronkelijk karakter heeft en 2) het persoonlijk stempel van de maker draagt. De vraag is of de schilder met het maken van een reproductie van het niet meer door auteursrecht beschermde werk de Nachtwacht een nieuw werk heeft gecreëerd dat voldoet aan de hierboven genoemde criteria.

Het was de bedoeling dat de reproductie een natuurgetrouwe kopie zou worden van de Nachtwacht, zoals die oorspronkelijk door Rembrandt is geschilderd, inclusief de ontbrekende stukken. Volgens de weduwe heeft haar overleden man met haar hulp veel tijd in onderzoek gestoken om de oorspronkelijke Nachtwacht zo getrouw mogelijk na te te schilderen. Hij heeft daarbij persoonlijke keuzes gemaakt met betrekking tot de compositie, de opbouw en het kleurgebruik. Het hof oordeelt dat dit auteursrechtelijk slechts relevant is indien de gestelde keuzes ook in het schilderij tot uitdrukking zijn gebracht. Van belang is of in die keuzes het persoonlijk stempel van de schilder is te herkennen.

Vaststaat dat de schilder zijn kopie met eigen naam heeft ondertekend en het oog van een van de figuren heeft vervangen door zijn eigen oog. Het vervangen van de naam is in dit geval geen (vrije) creativiteit. Met het vervangen van een oog wordt kennelijk bedoeld het aanpassen van de kleur van een oog. Het hof kan niet vaststellen wat de visuele impact van deze wijziging is op het gehele schilderij (de weduwe heeft geen afbeeldingen in het geding gebracht), maar aan te nemen valt dat deze van onvolgende belang is om te kunnen spreken van een eigen persoonlijk stempel van de schilder.

De conclusie van het hof is dan ook dat de reproductie niet als een werk in de zin van de Auteurswet kan worden beschouwd, waardoor er ook geen sprake kan zijn van een gemeenschappelijk auteursrecht. Het hof heeft zich ook uitgesproken over het eigenaarschap. Het oordeel luidt dat Expo Madrid het schilderij op grond van een in 2001 gesloten koopovereenkomst in eigendom heeft verkregen. Expo Madrid hoeft de reproductie dan ook niet aan de weduwe te geven en kan 'hun' Nachtwacht gewoon laten hangen.

Nachtwacht zoals te zien in het Rijksmuseum

Nachtwacht zoals te zien bij Expo Madrid

